

รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

The Promotion Model of People Participation on Buddhist Way in Anti-Corruption Work and Building the Sustainable Anti-Corruption Network

พระครูอาทรวชิรกิจ¹ พระโกศล มณिरตนา² และพระครูใบฎีกาสุทัศน์ ธมมปาโล³

Phrakhru Athornvachirakit, Phrakosal Maniratana and PhrakhrubaidikaSuthat
Thammapalo

Received: November 14, 2022

Revised: January 10, 2023

Accepted: January 17, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต 2) พัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และ 3) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 635 คน และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) พัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการมี

¹⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์กำแพงเพชร; Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Kamphaeng Phet Buddhist College

Corresponding author, e-mail: khmerkosal999@gmail.com, Tel. 064 198 6799

ส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต คือ 2.1) รูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต การเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมกลไกและเครื่องมือต่อต้านการทุจริต และ การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต่อต้านทุจริต 2.2) กิจกรรมการเสริมสร้างต้นกล้าคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต การเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนพลัง “บ-ว-ร” ต่อต้านการทุจริต การเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันการทุจริต และการส่งเสริมวัฒนธรรมการดำเนินวิถีชีวิตของเศรษฐกิจพอเพียง 3. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยเครือข่ายภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา โดยมีการพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการเครือข่าย ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลข่าวสาร รับฟังความคิดเห็น คำปรึกษาหารือ วางแผนร่วมกัน มีบทบาทร่วมปฏิบัติ 2) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่าย คือ กระบวนการความคิดร่วมกัน ตระหนักร่วมกันสร้าง ร่วมกันพัฒนา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, วิถีพุทธ, ทุจริต, การสร้างเครือข่าย

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the people participation according to the Buddhist way in anti-corruption work; 2) to develop forms and activities of people participation according to the Buddhist way in anti-corruption work; and 3) to create a network of people participation according to the Buddhist way in sustainable anti-corruption work. This was a mixed methods research, namely documentary research, quantitative research, qualitative research and action research. The collection of data, questionnaires, interviews, focus groups and organizing workshops were conducted by collecting data with 635 key informants. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The content analysis was used. The results of the research revealed that 1) in terms of the people participation according to the Buddhist way in anti-corruption work, overall, it was at a high level. When considering the details in each aspect, it was at a high level in every aspect; 2) in the aspect of developing forms and activities of the people participation according to the Buddhist way in anti-corruption work, they were 2.1) anti-corruption awareness promotion model, strengthening the anti-corruption power, promoting the mechanism and anti-corruption

tools, and promoting sufficiency economy against corruption; 2.2) activities to promote seedlings of morality, ethics and strengthen awareness against corruption, and raising awareness against corruption, enhancing the participation of partners in the network to drive the power of "Bor-Wor-Ror" against corruption, strengthening the role of monks in preventing corruption and promoting the culture of sufficiency economy way of life; 3) creating a network of people participation according to the Buddhist way in sustainable anti-corruption work, consisted of government networks, local government organization, and educational institutions with potential development and networking processes, namely 3.1) news information, listening to opinions, consultation, planning together, having a collaborative role; 3.2) network building , namely a collaborative thought process, realizing and creating awareness together, and developing together.

Keywords: Participation, Buddhist Way, Corruption, Networking

บทนำ

ปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศ และเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ มากมาย และในขณะเดียวกันการคอร์รัปชันก็เป็นภาวะสะท้อนความรู้ประสิทธิภาพของระบบ จึงต้องมองว่า ปัญหาการทุจริต ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาการบริหารใน ภาครัฐราชการ ปัญหาความไม่โปร่งใสในการประกอบธุรกิจ หรือแม้แต่ปัญหาความไม่เข้มแข็งในภาค ประชาสังคมเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่แยกออกจากกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาทุจริต จะต้อง คำนึงถึงบริบทของปัญหาอื่น ประกอบไปด้วย การแก้ปัญหของระบบ ก็ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขอิทธิพล และบทบาทของการทุจริตคอร์รัปชันที่มีต่อสภาพปัญหานั้น ๆ จึงจะแก้ไขปัญหาได้อย่างครบวงจร (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนั้น คุณคามความมั่นคงของประเทศทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและความเจริญของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็น ปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย นักการเมืองและข้าราชการประจำทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ได้รับการกล่าวหาว่า มีพฤติกรรมในเชิงทุจริตคอร์รัปชันในหลายรูปแบบ ดังเช่นข้อมูลจากสภาที่ ปรีक्षाเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ ก่อให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้นำประชาชนทุก จังหวัด จังหวัดละ 100 คน รวม 7,191 คน พบว่า รูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันที่กระทำกันมาก

ที่สุด ได้แก่ การรับสินบน ร้อยละ 43.9 และการวิ่งเต้นขอตำแหน่งในราชการร้อยละ 42.7 และอื่น ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

การทุจริตในสังคมไทยระหว่างช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาลและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติรูปแบบการทุจริตจากเดิมที่เป็นการทุจริตทางตรงไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทุจริตโดยการทำลายระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตเชิงนโยบาย ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือกลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เริ่มตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2551จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานได้สร้างความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิดและสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคม (สำนักงาน ป.ป.ช., 2564)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) พุทธศักราช 2560 กำหนดในหมวดที่ 4 หน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่า “บุคคลมีหน้าที่ ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริต และประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน และในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องของการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อต้านทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และเสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช., 2561) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน เน้นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลายกิจกรรม และต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ เพื่อสร้างจิตสำนึก การสร้างความร่วมมือให้กับประชาชน และสังคมให้มีทัศนคติและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตและป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และการเฝ้าระวังปัญหาการทุจริต เพราะว่าปัญหาการทุจริตส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อความมั่นคงของรัฐ ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติและความผาสุกของ

ประชาชน ทั้งยังเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องตามมาก่อให้เกิดสภาวะการถดถอยของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมที่เพิ่มมากขึ้น การเลือกปฏิบัติและให้สิทธิแก่บุคคลที่เอื้อผลประโยชน์ในภาครัฐ การทุจริตเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550) พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 87 จึงได้ให้ความสำคัญกับแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดง ความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และ 5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยสุจริตและเที่ยงธรรม

แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติแล้ว แต่ภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีปัญหาดังเช่น 1) ประชาชนยังคงถูกกีดกันและไม่ได้รับโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากส่วนหนึ่งรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติเทคนิคและวิธีการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไว้แต่เป็นหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดขึ้น 2) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะ “รัฐจัดวาง” คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของพลเมือง แต่มักจะถูกครอบงำโดยระบบราชการ ดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในเวทีประชุมในโอกาสต่างๆ และการประชุมสภาท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้เสนอความคิดเห็น หรือตัดสินใจ หรืออาจกล่าวได้ว่าถูกวางตำแหน่งให้เป็นฉากของเวทีหรือถูกซื้อเสียงไปได้โดยง่ายซึ่งส่งผลให้สิทธิหรือความเป็นเอกสิทธิ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกครอบงำ หรือถูกชักจูงหรือถูกบังคับ 4) ประชาชนไม่ตระหนัก ไม่เข้าใจ ขาดความรู้และไม่รับรู้ถึงสิทธิพลเมืองที่สามารถมีส่วนร่วมในด้าน

ต่าง ๆ เท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของประชาชนมักถูกครอบงำทางความคิด ถูกลิดรอนสิทธิเพื่อผันไปเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง 5) ความเข้มแข็งของภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นต้นทุนที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกมองข้าม ได้แก่ กลุ่มองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายภาคประชาชนต่าง ๆ ในทางปฏิบัติยังไม่มีแนวทางการส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิและปราศจากการถูกครอบงำได้อย่างชัดเจนแต่อย่างไร (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่าที่นับว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี เป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง เช่น เมืองนครชุม ไตรตรังษ์ เทพนคร และคณสี นอกจากนี้เมืองกำแพงเพชรยังเป็นเมืองที่สองที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ครองเมือง ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2459 ได้เปลี่ยนเมืองกำแพงเพชรเป็นจังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่ง เพราะมีโบราณสถานเก่าแก่ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ให้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก รวมทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและน่าสนใจอีกด้วย (สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร, 2561) คณะผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดกำแพงเพชรเป็นพื้นที่การศึกษาวิจัย เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 22 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 64 แห่ง และสำหรับการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว มักถูกวิภาควิจารณ์จากสังคมภายนอกกว่า มีการทุจริตคอร์รัปชัน ถูกจับตามอง และวิภาควิจารณ์ว่าเป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อและรายงานของทางราชการอยู่เสมอ จึงเห็นว่าไม่เป็นผลดีต่อภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจต่อกระแสการกระจายอำนาจและความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญถึงประโยชน์และความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน” เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในต่อต้านการทุจริต และอีกอย่างเล็งเห็นความสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ ความร่วมมือของเครือข่ายประชารัฐ และความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อ

สังคมชุมชนประเทศชาติ และประโยชน์เชิงนโยบายในระยะยาวที่จะบูรณาการเชิงปฏิบัติการเพื่อให้
เกิดความสอดคล้องกับการพัฒนาตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัย 4 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษา และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุมระดับชาติ รายงานการประชุมระดับนานาชาติ เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต 2) พัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่วิจัย ซึ่งคณะผู้วิจัยกำหนด ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย พระสงฆ์ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณาจารย์ครู นิสิตนักศึกษา นักเรียนและประชาชนทั่วไป โดยเป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบความน่าจะเป็น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยใช้เครื่องในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเน้นศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มประชากรในพื้นที่

จำนวน 200 คน โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยลงพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เทศบาลเมืองกำแพงเพชร เทศบาลเมืองหนองปลิง เทศบาลตำบลนครชุม เพื่อทำการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากพระสงฆ์ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ประชาชนทั่วไปในพื้นที่การวิจัย จำนวน 20 รูป/คน และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทศนคติที่มีต่อรูปแบบกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ในการหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น จำนวน 10 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis) และสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 4 โครงการ/กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเสริมสร้างต้นกล้าคุณธรรมจริยธรรม และการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต 2) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนพลัง “บ-ว-ร” ต่อต้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ 3) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันการทุจริต และ 4) โครงการอบรมให้ความรู้เรื่อง การส่งเสริมวัฒนธรรม วิถีชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ พระสังฆาธิการ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณาจารย์ครู ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เยาวชน นิสิตนักศึกษา นักเรียนและประชาชนทั่วไปในพื้นที่ของการวิจัย จำนวน 405 รูป/คน

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.365) เมื่อพิจารณา

รายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตตามหลักสุจริต 3 (\bar{X} = 4.386) ด้านการเสริมสร้างกลไก และเครื่องมือต่อต้านการทุจริตตามหลักประธาน 4 (\bar{X} = 4.368) ด้านการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้านทุจริต (\bar{X} = 4.365) และด้านการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริตตามหลักพล 4 (\bar{X} = 4.344)

2. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต การปลูกและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การประยุกต์ใช้หลักสุจริตธรรม การสร้างสังคมที่มีความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต การปรับฐานความคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และการส่งเสริมกระบวนการกลมเกลียวทางสังคมเพื่อปลูกและปลูกจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต รูปแบบการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริต มีการเสริมสร้างจิตสำนึก การส่งเสริมบทบาทภาคประชาชน และการประยุกต์ใช้พล 4 ปัญญาพล 4 วิจัยพล 4 อนุรักษ์พล 4 สังคหพล 4 รูปแบบการเสริมสร้างกลไก และเครื่องมือต่อต้านการทุจริต มีการประยุกต์ใช้หลักประธาน 4 คือ สังวรประธาน การเสริมสร้างความเพียรระวังยับยั้งการทุจริตที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น ปทานประธาน การเสริมสร้างความเพียรละ หรือการกำจัดทุจริตที่เกิดขึ้นแล้ว ภาวนาประธาน การเสริมสร้างความเพียรทำสุจริตธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดมีขึ้นมา อนุรักษนาประธาน การเสริมสร้างความเพียรรักษาสุจริตธรรมที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เสื่อมและบำเพ็ญให้เจริญยิ่งขึ้นไปจนไพบุลย์ รูปแบบการส่งเสริมการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม การส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง คือ ความพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว ความพอเพียงระดับชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ระดับประเทศ และการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้วยจิตพอเพียง การภูมิคุ้มกันทางสังคม ภูมิคุ้มกันให้กับธุรกิจ ภูมิคุ้มกันผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ 2) กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คือ กิจกรรมการเสริมสร้างต้นกล้าคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต กิจกรรมการเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนพลัง “บ-ว-ร” ต่อด้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ กิจกรรมการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันการทุจริต และ กิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมการดำเนินวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย เครือข่ายภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา

เพื่อการพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับเปิดรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับของการให้คำปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ 2) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การส่งเสริมกระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และการส่งเสริมกระบวนการร่วมกันพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการส่งเสริมจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตตามหลักสุจริต ด้านการส่งเสริมกลไก และเครื่องมือต่อต้านการทุจริตตามหลักประธาน ด้านการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านทุจริต และด้านการส่งเสริมพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริตตามหลักผล 4 ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของภมรรัตน์ ชุมภูประวีโร และคณะ (2561) พบว่า จากผลการวิเคราะห์ระดับการปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีการปลูกฝังด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ถึงแม้จะมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้ ทำให้เยาวชนบางส่วนขาดผู้ปกครองดูแล และอบรมเลี้ยงดู แต่เมื่อเยาวชนได้เข้ารับการศึกษานในโรงเรียน ครูผู้จัดการเรียนการสอน ก็ได้เป็นสื่อกลางในการอบรม ปลูกฝังให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาัดเอาเปรียบเพื่อนที่มีการนับถือต่างจากศาสนาของตนเอง

2. การพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คือ 1.1) การปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต 1.2) การเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริต 1.3) การส่งเสริมกลไก และเครื่องมือต่อต้านการทุจริต และ 1.4) การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านทุจริต 2) กิจกรรมการมีส่วนร่วม

ของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริต อย่างยั่งยืน คือ 2.1) การปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต มีการจัดกิจกรรมการ เสริมสร้างต้นกล้าคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต 2.2) การ เสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริต มีกิจกรรมการเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่ายขับเคลื่อนพลัง “บ-ว-ร” ต่อต้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ 2.3) การเสริมสร้างกลไก และ เครื่องมือต่อต้านการทุจริตมีกิจกรรมการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันการทุจริต และ 2.4) การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้านทุจริต มีกิจกรรมการส่งเสริม วัฒนธรรม วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา โพธิ์นอก และคณะ (2564) พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน และการประกอบอาชีพของตน แต่อำนาจข้างหน้ายังอยากเห็นการพัฒนาาระบบสาธารณสุขูปโภคและ โครงสร้างพื้นฐานที่เข้าถึงทุกพื้นที่ ส่วนความคิดเห็นด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่การแสดงด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากซึ่งภาครัฐควรส่งเสริมพื้นที่ การแสดงออกเพื่อให้สอดคล้องต่อการรับรู้และความคิดเห็นของประชาชน ส่วนตัวแบบที่พัฒนาขึ้นยัง ต้องมีการดำเนินการต่อเพื่อพิสูจน์ว่าได้ทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

3. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการ ทุจริตอย่างยั่งยืน โดยศักยภาพเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในการงาน ต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน พบว่า มีเครือข่ายประกอบด้วย เครือข่ายภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา โดยมีการพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการเครือข่ายการมีส่วนร่วม ของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพ ของเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับเปิดรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับของ การให้คำปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระดับการวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมของ เครือข่ายในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ และ 2) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วน ร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน ได้แก่ การส่งเสริม กระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และ การส่งเสริม กระบวนการร่วมกันพัฒนา ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริยานุช วัฒนกุล และคณะ (2563) พบว่า 1) รูปแบบของกระบวนการสร้างค่านิยมสุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แก่ รูปแบบของการกระตุ้นความสนใจในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีสถาบันการศึกษาเป็น

สถาบันที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรมบ่มสร้างนิสัย ให้ความรู้ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้าน ปัญหา ประกอบกับมีองค์กรทางสังคมอื่น ๆ ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างนิสัยความซื่อสัตย์ สุจริต 2) ต้นแบบกิจกรรมการส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชันนี้เป็นรูปแบบของ กิจกรรมเชิงวิชาการพร้อมทั้งกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน โดยเริ่มจากชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย และแสวงหาโอกาสในการ ขยายไปสู่ชุมชนรอบข้างที่กว้างขึ้นในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดตามที่มีปัจจัย เอื้ออำนวย

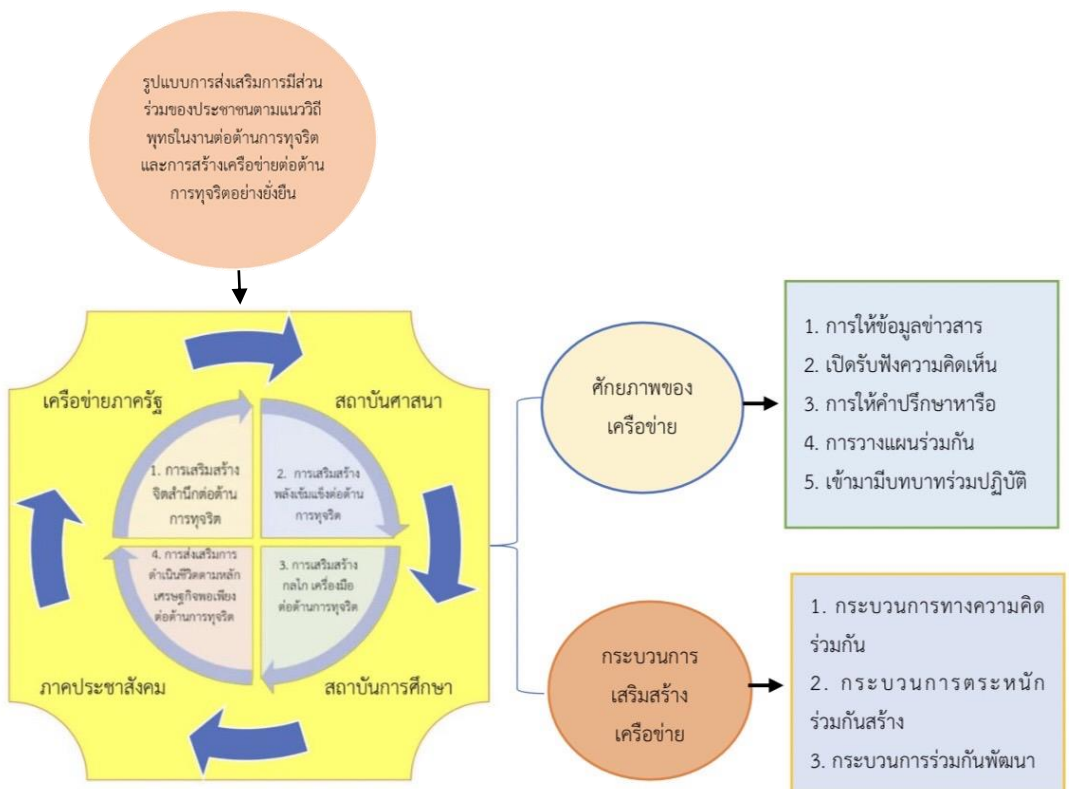
องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงาน ต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้าน การทุจริต ประกอบด้วย รูปแบบการส่งเสริมจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต โดยการเสริมสร้างการปลูก และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกจิตสาธารณะ การประยุกต์ใช้หลักสุจริตธรรม การ สร้างสังคมที่มีความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต การปรับฐานความคิดแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม และ การส่งเสริมกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมเพื่อปลูกและ ปลูกจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต รูปแบบการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งต่อต้านการทุจริต มี การเสริมสร้างจิตสำนึกของคนต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมบทบาทภาคประชาชนต่อต้านการ ทุจริต และการประยุกต์ใช้ผล 4 ได้แก่ 1) ปัญญาผล กำลังความรู้ 2) วิริยผล กำลังความเพียร 3) อนุวัชผล กำลังความสุจริต และ 4) สังคหผล กำลังการสงเคราะห์ รูปแบบการเสริมสร้าง กลไก และเครื่องมือต่อต้านการทุจริต มีการประยุกต์ใช้หลักปธาน 4 คือ 1) สังวรปธาน การ เสริมสร้างความเพียรระงับยับยั้งการทุจริตที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น มีทุจริต 3 อย่าง คือกายทุจริต วจี ทุจริต มโนทุจริต 2) ปหานปธาน การเสริมสร้างความเพียรละ หรือการกำจัดทุจริตที่เกิดขึ้นแล้ว 3) ภาวนापธาน การเสริมสร้างความเพียรทำสุจริตธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดมีขึ้นมา มี ความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริตต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ 4) อนุรักษนาปธาน การเสริมสร้าง ความเพียรรักษาสุจริตธรรมที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เสื่อมและบำเพ็ญให้เจริญยิ่งขึ้นไปจนไพบูลย์ รูปแบบ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้านทุจริต ประกอบด้วย 1) ประยุกต์ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยมี

เงื่อนไขคือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม 2) การส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ 3) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการภูมิคุ้มกันทางสังคม ภูมิคุ้มกันให้กับธุรกิจ ภูมิคุ้มกันผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ

2. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต การทุจริตอย่างยั่งยืน มีเครือข่ายภาครัฐ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม โดยมีการพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการเครือข่าย ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การให้ข้อมูลข่าวสาร ระดับเปิดรับฟังความคิดเห็น ระดับของการให้คำปรึกษาหารือ ระดับการวางแผนร่วมกัน ในระดับให้เข้ามามีบทบาทร่วมปฏิบัติ 2) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย การส่งเสริมกระบวนการทางความคิดร่วมกัน การส่งเสริมกระบวนการตระหนักร่วมกันสร้าง และการส่งเสริมกระบวนการร่วมกันพัฒนา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนววิถีพุทธในงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐหรือในระดับนโยบายควรกำหนดให้มีนโยบายในการสร้างความเชื่อมั่นต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนากฎหมายการตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายให้กระบวนการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และในระดับท้องถิ่นควรนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรมค่านิยมสุจริต และการต่อต้านการทุจริต

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาควรสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิธีคิดและกระบวนการทัศน์ให้คนมีความตระหนักและมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริต

2. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาควรมีการส่งเสริมกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ

3. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาควรมีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น: ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อบบี้.

นิตยา โพธิ์นอกและคณะ. (2564). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสิทธิและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน : กรณีศึกษาการพัฒนา นโยบายจากภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- ปริญานุช วัฒนกุลและคณะ. (2563). การศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการคอร์รัปชัน จังหวัดมหาสารคาม. (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภมรรัตน์ ชุมภูประวีโร และคณะ. (2561). การปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). รายงานประจำปี 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2549). คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ. กรุงเทพฯ: รวมด้วยช่วยกัน.
- สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2561-2565. (อัดสำเนา)
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงาน ป.ป.ช. (2561). หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช..
- สำนักงาน ป.ป.ช. (2564). หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช..

